

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

08 noiembrie 2016

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție
în componență:

Președinte

Nicolae Gordilă,

Judecători

Iurie Diaconu, Elena Covalenco, Liliana Catan,
Ion Guzun,

a judecat în ședința de judecată, fără citarea părților la proces, recursul ordinar declarat de procurorul în Procuratura de nivelul Curții de Apel Chișinău, Vitalie Gavriliță, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 17 martie 2016, în privința inculpatului

***Braga Nicolae Fiodor**, născut la
27 mai 1978 în or. Bender, locuitor al s. Varnița, r-
nul Anenii Noi, cetățean al R. Moldova, fără
antecedente penale.*

Termenul de examinare,
instanța de fond: 29.04.2012 – 09.12.2015,
instanța de apel: 21.01.2016 – 17.03.2016,
instanța de recurs: 29.07.2016 – 08.11.2016.

Asupra recursului menționat, Colegiul penal lărgit

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Anenii Noi din 09 decembrie 2015, Braga Nicolae a fost achitat de sub învinuirea comiterii infracțiunii prevăzute de art. 287 alin. (1) Cod penal, pe motiv că *nu s-a constatat existența faptei infracțiunii.*

2. Instanța de fond a constatat că inculpatul Braga N. este învinuit că la 13 aprilie 2013, aproximativ orele 23.10, aflându-se în loc public – în incinta casei de cultură unde este amenajat un club distractiv, situat în r-nul Anenii Noi, s. Varnița, str. Tighina 60, din intenții huliganice, a încălcat grosolan ordinea publică și a aplicat violență asupra paznicului Braga A., pe care l-a îmbrâncit și l-a lovit cu piciorul în piept, și cu mâna în regiunea capului.

Organul de urmărire penală a încadrat acțiunile inculpatului în baza art. 287 alin. (1) Cod penal, ca huliganismul, adică acțiunile intenționate care încalcă grosolan ordinea publică, însoțite de aplicarea violenței asupra persoanei, precum și acțiunile care, prin conținutul lor, se deosebesc printr-un cinism sau obrăznicie deosebită.

Instanța a reținut că inculpatul nu a recunoscut vina, declarând că partea vătămată nu i-a permis să intre în local, a insistat ca el să achite și l-a îmbrâncit cu ambele mâini. El i-a spus că procedează urât și, posibil, ar fi îmbrâncit partea vătămată, însă nu intenționat.

Partea vătămată Braga A. a indicat că *inculpatul s-a reținut la intrarea disco clubului*, pentru a achita intrarea pentru el și alte 4 persoane care îl însoțeau. Acesta, *fiind în stare de ebrietate, l-a lovit cu pumnul în regiunea mandibulei*. I-a făcut observație, iar persoanele din local au intervenit pentru a-i despărți, moment în care, inculpatul i-a mai aplicat o lovitură *cu piciorul în regiunea pieptului*.

Instanța a concluzionat că inculpatul nu a încălcat ordinea publică, or activitatea discotecii nu a fost întreruptă sau suspendată, *din comportamentul acestuia nu rezultă batjocorire, înjosire sau neobrăzare față de partea vătămată sau alte persoane*.

Totodată, nu a fost dovedită intenția directă a inculpatului în comiterea infracțiunii imputate, infracțiunea urmând a fi însoțită de intenție directă, prin care făptuitorul dorește săvârșirea acestor acțiuni și survenirea consecințelor.

Fapta de huliganism în acțiunile inculpatului *nu a avut loc. Acțiunile inculpatului nu întrunesc elementele constitutive ale infracțiunii* incriminate, fiind stabilit că în privința părții vătămate nu a fost aplicată violența fizică, prin lovirea cu piciorul în piept și cu mâna în regiunea capului.

3. Procurorul în Procuratura mun. Bender, Andrei Ilarion a declarat apel, solicitând casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpatul să fie condamnat în baza art. 287 alin. (1), 90 Cod penal la 2 ani închisoare, cu suspendarea condiționată a executării pedepsei pe un termen de probă de 1 an.

Apelantul a indicat că partea vătămată, aflându-se în holul clubului, a fost lovit de mai multe ori de inculpat.

Faptele s-au desfășurat în loc public, inculpatul conștientizând că acționează în prezența altor persoane, acțiunile lui servind ca motiv al adresării organizatorului discotecii și a părții vătămate, ce se confirmă prin declarațiile martorilor.

Probele administrate dovedesc cert faptul existenței infracțiunii incriminate inculpatului, cât și elementele ei.

4. Potrivit deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 17 martie 2016, apelul a fost admis, casată sentința și pronunțată o nouă hotărâre.

Procesul penal în privința lui Braga Nicolae pe art. 287 alin. (1) Cod penal a fost încetat, cu tragerea lui la răspundere contravențională în baza art. 78 alin. (1) Cod contravențional.

În temeiul art. 30 Cod contravențional, procesul contravențional a fost încetat, în legătură cu prescripția tragerii la răspundere contravențională.

Instanța de apel a constatat că la 13 aprilie 2013, aproximativ orele 23.10, Braga N., *aflându-se* în r-nul Anenii Noi, s. Varnița, str. Tighina 60, *în incinta casei de cultură unde este amenajat un club distractiv, a aplicat violență asupra paznicului Braga A., pe care l-a îmbrâncit și l-a lovit cu piciorul în piept și cu mâna în regiunea capului.*

Instanța de apel a statuat că instanța de fond corect a constatat lipsa elementelor constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. 278 alin. (1) Cod penal în acțiunile inculpatului, însă neîntemeiat l-a achitat, fiind stabilit că acțiunile acestuia întrunesc elementele contravenției prevăzute la art. 78 alin. (1) Cod contravențional, ca vătămarea intenționată ușoară a integrității corporale prin aplicarea de lovituri care au provocat dureri fizice, deoarece conform probelor administrate, acțiunile inculpatului nu întrunesc elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. 278 alin. (1) Cod penal.

Astfel, din materialele dosarului se constată că nu a fost încălcată ordinea publică, or, potrivit declarațiilor atât a părții vătămate cât și a martorilor audiați, incidentul dat nu a deranjat pe nimeni, iar activitatea discotecii nu a fost întreruptă sau suspendată, din comportamentul inculpatului nu rezultă batjocorire, înjosire sau neobrăzare față de partea vătămată sau de alte persoane.

Deci, *în acțiunile inculpatului* nu sunt prezente elementele infracțiunii prevăzute de art. 287 alin. (1) Cod penal, *lipsind* latura obiectivă a infracțiunii exprimată prin acțiuni intenționate care *încalcă grosolan ordinea publică, însoțite de aplicarea violenței asupra persoanei*, precum și acțiuni care prin conținutul lor, se deosebesc printr-o obrăznicie deosebită.

Între inculpat și partea vătămată s-a iscat *un conflict, care s-a soldat cu aplicarea de lovituri părții vătămate de către inculpat*, fapt confirmat de partea vătămată care a menționat că a fost lovit de către inculpat cu pumnul în regiunea mandibulei și cu piciorul în piept, iar inculpatul a indicat că posibil și el ar fi îmbrâncit partea vătămată, dar nu intenționat.

5. Procurorul în Procuratura de nivelul Curții de Apel Chișinău, Vitalie Gavriliță a declarat recurs ordinar, în care solicită casarea hotărârilor adoptate și dispunerea rejudecării cauzei în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Recurentul a invocat că instanța de apel a dat faptei săvârșite o încadrare juridică greșită, bazată pe aprecierea eronată și tendențioasă a probelor și legii penale.

Conflictul și altercația între inculpat și partea vătămată s-au petrecut în loc public, inculpatul realizând faptul că acțiunile lui erau văzute de alte persoane și conștient a încălcat grosolan ordinea publică, cunoștea că partea vătămată îndeplinește atribuțiile sale, iar el a agresat partea vătămată în prezența martorilor, în rezultat, organizatorul dansurilor Constantinov S. și partea vătămată fiind nevoiți să se adreseze la poliție. Faptele indicate au fost confirmate de martorii, care au indicat că a avut loc un conflict între partea vătămată și inculpat din motivul neachitării taxei de intrare în discotecă.

Vina inculpatului este dovedită prin probele administrate, acestea fiind acumulate legal și sunt admisibile.

Astfel, acuzarea corect a încadrat acțiunile inculpatului în baza art. 287 alin. (1) Cod penal, fiind constatat că inculpatul a aplicat lovituri părții vătămate, respectiv a aplicat violența și a încălcat grosolan ordinea.

În drept, recursul este fondat pe temeiul din art. 427 alin. (1) pct. 6) și 12) Cod de procedură penală – hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii, faptei săvârșite i s-a dat o încadrare juridică greșită.

6. Judecând recursul ordinar pe baza materialului din dosarul cauzei și argumentelor invocate, Colegiul penal lărgit concluzionează că acesta urmează a fi admis din următoarele considerente.

Potrivit art. 427 alin. (1) pct. 6) și 12) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel, inclusiv în temeiul când hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii și faptei săvârșite i s-a dat o încadrare juridică greșită.

Instanța de recurs doar verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Sub acest aspect, Colegiul penal lărgit atestă că instanțele de fond și de apel au comis următoarele erori de drept.

În primul rând, conform art. 101 alin. (1) Cod de procedură penală, fiecare probă urmează să fie apreciată din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu – din punct de vedere al coroborării lor. În corespundere cu art. 384 alin. (3) Cod de procedură penală, sentința instanței de judecată trebuie să fie legală, întemeiată și motivată. Conform art. 385 alin. (1) pct. 1) și 2) Cod de procedură penală, la adoptarea sentinței, instanța de judecată soluționează chestiunile dacă a avut loc fapta de săvârșirea căreia este învinuit inculpatul, dacă această faptă a fost săvârșită de inculpat. Potrivit art. 394 alin. (3) pct. 2) Cod de procedură penală, partea descriptivă a sentinței de achitare trebuie să cuprindă indicarea motivelor pentru care instanța respinge probele aduse în sprijinul acuzării.

Conform jurisprudenței naționale, sentința trebuie să corespundă atât după formă, cât și după conținut cerințelor art. 384-397 Cod de procedură penală. Aceasta se expune în mod consecvent, astfel ca noua situație să decurgă din cea anterioară și să aibă legătură logică cu ea, excluzându-se folosirea formulărilor inexacte (*Hotărârea Plenului CSJ nr. 22 din 12.12.2005 privind sentința judecătorească, pct. 3.*).

În pofida acestor prescripții legale, potrivit descriptivului sentinței, instanța de fond (*pct. 2. din decizie*):

a) a constatat în descriptivului sentinței mai multe temeuri de achitare a inculpatului, indicând că *fapta de huliganism nu a avut loc*, apoi că *acțiunile inculpatului nu întrunesc elementele constitutive ale infracțiunii* de huliganism.

Totodată, în dispozitivul sentinței a indicat, absolut divergent, că inculpatul este achitat *pe motiv că nu s-a constatat existența faptei infracțiunii*;

b) nu a apreciat fiecare probă separat, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu – din punct de vedere al coroborării lor, inclusiv cu circumstanțele de fapt și de drept indicate în rechizitoriu, nu a indicat motivele pentru care instanța respinge probele aduse în sprijinul acuzării.

Mai mult, a menționat că: „...*fiind în stare de ebrietate, l-a lovit cu pumnul în regiunea mandibulei..., cu piciorul în regiunea pieptului...*”, iar apoi s-a contrazis indicând că „...*din comportamentul acestuia nu rezultă batjocorire, înjosire sau neobrăzare față de partea vătămată...*”.

Astfel, prima instanță nu a judecat fondul cauzei în conformitate cu rigorile prevăzute de lege și a adoptat o hotărâre care nu cuprinde motive legale pe care se întemeiază soluția, motivarea soluției contrazicând dispozitivul hotărârii.

În al doilea rând, potrivit art. 414 alin. (1), 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală, și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel. Decizia instanței de apel trebuie să cuprindă temeiurile de fapt și de drept care au dus la admiterea apelului, precum și motivele adoptării soluției date. Conform art. 419 Cod de procedură penală, rejudecarea cauzei de către instanța de apel se desfășoară potrivit regulilor generale pentru examinarea cauzelor în primă instanță, care se aplică în mod corespunzător. În corespundere cu art. 384 alin. (3) Cod de procedură penală, hotărârea instanței de judecată trebuie să fie legală, întemeiată și motivată. Potrivit art. 325 alin. (1) Cod de procedură penală, judecarea cauzei se efectuează numai în limitele învinuirii formulate în rechizitoriu. Conform art. 385 alin. (1) pct. 1), 3) Cod de procedură penală, la adoptarea sentinței, instanța de judecată soluționează chestiunile dacă a avut loc fapta de săvârșirea căreia este învinuit inculpatul, dacă fapta întrunește elementele infracțiunii și de care anume lege penală este prevăzută ea. Potrivit art. 113 alin. (1) Cod penal, se consideră calificare a infracțiunii determinarea și constatarea juridică a corespunderii exacte între semnele faptei prejudiciabile săvârșite și semnele componentei infracțiunii, prevăzute de norma penală.

Conform jurisprudenței naționale, chestiunile de fapt asupra cărora trebuie să se pronunțe instanța de apel sunt: dacă fapta reținută ori numai imputată a fost săvârșită ori nu, dacă fapta a fost comisă de inculpat și în ce împrejurări, Chestiunile de drept pe care urmează să le soluționeze instanța de apel sunt: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă normele de drept procesual și penal au fost corect aplicate. În cazul în care se constată încălcări ale prevederilor legale referitoare la chestiunile menționate, hotărârea instanței de fond urmează a fi desființată, cu rejudecarea cauzei (*Hotărârea Plenului CSJ a RM din 12.12.2005, nr.22 Cu privire la practica judecării cauzelor penale în ordine de apel*).

Hotărârea judecătorească trebuie să corespundă atât după formă, cât și după conținut cerințelor art. 384-397 Cod de procedură penală. Aceasta se expune în mod consecvent, astfel ca noua situație să decurgă din cea anterioară și să aibă legătură logică cu ea, excluzându-se folosirea formulărilor inexacte (*Hotărârea Plenului CSJ nr. 22 din 12.12.2005 privind sentința judecătorească, pct. 3.*).

Însă, instanța de apel nu a respectat întocmai prescripțiile de drept nominalizate, deoarece, potrivit descriptivului deciziei contestate (*pct. 4. din decizie*):

a) a statuat în mod neclar și divergent că ***prima instanță corect a constatat că în acțiunile inculpatului lipsesc elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. 287 alin. (1) Cod penal***, or potrivit dispozitivului sentinței acesta fusese achitat pe alt motiv - ***nu s-a constatat existența faptei infracțiunii***;

b) a încadrat acțiunile inculpatului pe art. 78 alin. (1) Cod contravențional, ca vătămarea intenționată ușoară a integrității corporale, ***prin aplicarea de lovituri care au provocat dureri fizice***, or, ultimele elemente nici nu se conțineau în dispoziția aceste norme.

Mai mult, la materialele cauzei lipsește un raport de expertiză medico-legală care să confirme gradul vătămarilor corporale cauzate părții vătămate, iar prin rechizitoriu nici nu i-a fost incriminat inculpatului provocarea vătămării ușoare.

c) a stabilit mai întâi că inculpatul: ***„aflându-se ..., în incinta casei de cultură unde este amenajat un club distractiv, a aplicat violență asupra paznicului Braga A., pe care l-a îmbrâncit și l-a lovit cu piciorul în piept și cu mâna în regiunea capului.”***, apoi s-a contrazis, indicând că: ***„în acțiunile inculpatului ..., lipsind încălcarea grosolană a ordinii publice, însoțite de aplicarea violenței asupra persoanei”***, ulterior reținând iarăși că: ***„între inculpat și partea vătămată s-a iscat un conflict, care s-a soldat cu aplicarea de lovituri părții vătămate de către inculpat...”***;

d) fapta constatată de instanța de apel, că: ***„la 13 aprilie 2013, aproximativ orele 23.10, Braga N., aflându-se în r-nul Anenii Noi, s. Varnița, str. Tighina 60, în incinta casei de cultură unde este amenajat un club distractiv, a aplicat violență asupra paznicului Braga A., pe care l-a îmbrâncit și l-a lovit cu piciorul în piept și cu mâna în regiunea capului”***, corespunde exact semnelor componenței infracțiunii, prevăzute de art. 287 alin. (1) Cod penal - huliganismul, adică acțiunile intenționate care încalcă grosolan ordinea publică, însoțite de aplicarea violenței asupra persoanelor.

Or, potrivit art. 131 lit. a), b) și e) Cod penal, prin faptă săvârșită în public se înțelege fapta comisă într-un loc care, prin natura sau destinația lui, este întotdeauna accesibil publicului, în orice alt loc accesibil publicului dacă în momentul săvârșirii faptei erau de față două sau mai multe persoane; prin orice mijloace recurgând la care făptuitorul își dădea seama că fapta ar putea ajunge la cunoștința publicului. Conform art. 134⁷ Cod penal, prin loc de utilizare publică se înțeleg părțile clădirii, ale terenului, ale străzii, ori ale unui alt loc care sunt accesibile sau deschise publicului permanent, periodic sau ocazional și care includ orice loc comercial, cultural, educațional, de divertisment, de recreație sau oricare alt loc similar accesibil sau deschis publicului.

Totodată, potrivit jurisprudenței naționale, în contextul infracțiunii prevăzute la art. 278 Cod penal, ordine publică înseamnă o totalitate de relații sociale ce asigură o ambianță liniștită de conviețuire în societate, de inviolabilitate a persoanei și a integrității patrimoniului, precum și activitatea normală a instituțiilor de stat și publice. Încălcarea grosolană a ordinii publice se consideră săvârșirea unor acțiuni intenționate ce atentează la regulile sociale și morale de

conviețuire, care sunt încălcate într-un mod grosolan și demonstrativ de către violatorul ordinii publice prin necuviință, neobrăzare, comportare batjocoritoare cu cetățenii, prin înjosire a onoarei și demnității persoanei, etc.

Huliganismul însoțit de aplicarea violenței asupra persoanelor constituie atât violența psihică, cât și cea fizică, ce se poate manifesta prin cauzarea unor prejudicii sănătății, care pot surveni în urma săvârșirii unor acțiuni cu caracter violent, produse prin aplicarea de lovituri, îmbrâncirea victimei, urmate de vătămarea integrității corporale sau de leziuni corporale, sau fără cauzarea prejudiciului sănătății. Acțiunile de huliganism sunt orientate, de regulă, spre public, spre reacția publicului, implicând jignirea demnității publice și încălcarea grosolană a ordinii publice. Acțiunile de huliganism, în spațiu și timp, se pot desfășura și în locuri nepopulate sau noaptea, dar cu încălcarea ordinii publice. (*Hotărârea Plenului CSJ nr. 4, din 19.06.2006, Cu privire la practica judiciară în cauzele penale despre huliganism, pct.3*).

Astfel, particularitățile împrejurărilor relevate pe caz și enunțate supra denotă că în acțiunile inculpatului se regăsesc, în mod rezonabil, elementele infracțiunii incriminate prin rechizitoriu.

În același timp, instanța de apel, constatând în descriptiv fapta pe art. 287 alin. (1) Cod penal, neîntemeiat și divergent în dispozitiv a dispus încetarea procesul penal cu tragerea inculpatului la răspundere contravențională în baza art. 78 alin. (1) Cod contravențional.

Circumstanțele expuse atestă în mod lucid că ambele instanțe nu au judecat cauza penală în condițiile legii, deoarece au adoptat hotărâri care nu cuprind motive legale pe care se întemeiază soluția, că motivarea soluției contrazice dispozitivul sentinței, și că recursul ordinar este întemeiat.

Conform art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală instanța de recurs casează total hotărârea atacată și dispune rejudecarea cauzei de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Dat fiind că încălcările normelor procedurale specificate, comise de către instanțele de fond și de apel, constituie erori de drept prevăzute în art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală și care nu pot fi corectate de către instanța de recurs, se impune soluția admiterii recursului declarat, casării totale a deciziei contestate și dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

La rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să țină cont de împrejurările expuse, să înlăture erorile menționate, să judece cauza în strictă conformitate cu legea, să adopte o hotărâre legală și întemeiată.

7. În conformitate cu art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c), alin. (3) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

DECIDE :

Admite recursul ordinar declarat de procurorul în Procuratura de nivelul Curții de Apel Chișinău, Vitalie Gavriliță, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 17 martie 2016 în privința inculpatului Braga Nicolae Fiodor, și dispune rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată, pronunțată integral la 22 noiembrie 2016.

Președinte

Nicolae Gordilă

Judecători

Iurie Diaconu

Elena Covalenco

Liliana Catan

Ion Guzun